

Apátsági kert

Tihany *Ürge-domb*

Építőművészeti Doktori Iskola
Első féléves beszámoló
2013. január 14.

Alkér Katalin
Bartha András Márk
Gyulovics István
Kovács Zsófia

konzulens:
Karácsony Tamás

Apátsági kert

Tervezett ütemezés

Konzultáció, egyeztetés
december 6.

Szellemi háttér, előképek

Helyszínvizsgálat

Programterv

Tervezett ütemezés

	1. félév				2. félév			
	október	november	december	január	február	március	április	május
kapcsolatok	9-e kapcsolatfelvétel		Vers József mezőgazdasági szakértő		környezetvédelmi hatóság		építési osztály, polgármester	
		Nov. 16. első megbeszélés	Dec. 6. egyeztetés		ökológiai gazdálkodás tanulmányozása			
vizsgálatok		Nov. 2-3. tanulmányút Pannonhalma Bakonybél Tihany	tihanyi építészeti vizsgálata		helyszín részletes vizsgálata (szél, nap, talaj, stb.)		pályázati lehetőségek	
			programterv		tanulmányút?			
tervezés		gondolatok, ötletek redszerszése, tisztázása			megvalósíthatósági tanulmány vázlat			
		programterv ötletek			2-3 telepítési koncepció kidolgozása			
prezentáció			2. beszámoló	programterv prez.	terep-makett		koncepcióterv	kiállítás DLA konferencia

- a terület felső részén lenne érdemes mandulát termesztani
- gyógynövényleparló, nem csak levendula, egész szezonra kiterjeszteni a leparlást
- megnyugtató lenne, hogy a Nemzeti Park számára is elfogadható funkció/ épület hosszútávon rögzítené a terület sorsát
- növénytermesztés+helyben feldolgozás gazdaságilag fenntarthatóvá teheti az ültetvényt
- sok hozzáadott érték kell
- nyersanyag önmagában nem kifizetődő
- parkolás rendben van, természetes burkolattal
- tó körbejárhatósága pozitív, de a szilárd burkolattól nagyobb fejlesztéseket vonzhat be
- komposzt wc működőképes a területen, bár az engedélyezéshez valószínűleg kell vízőblítós is

V. József területi felügyelő
AK, BA, Gyl, KZs

Szellemi háttér, előképek

Gazdasági kultúra

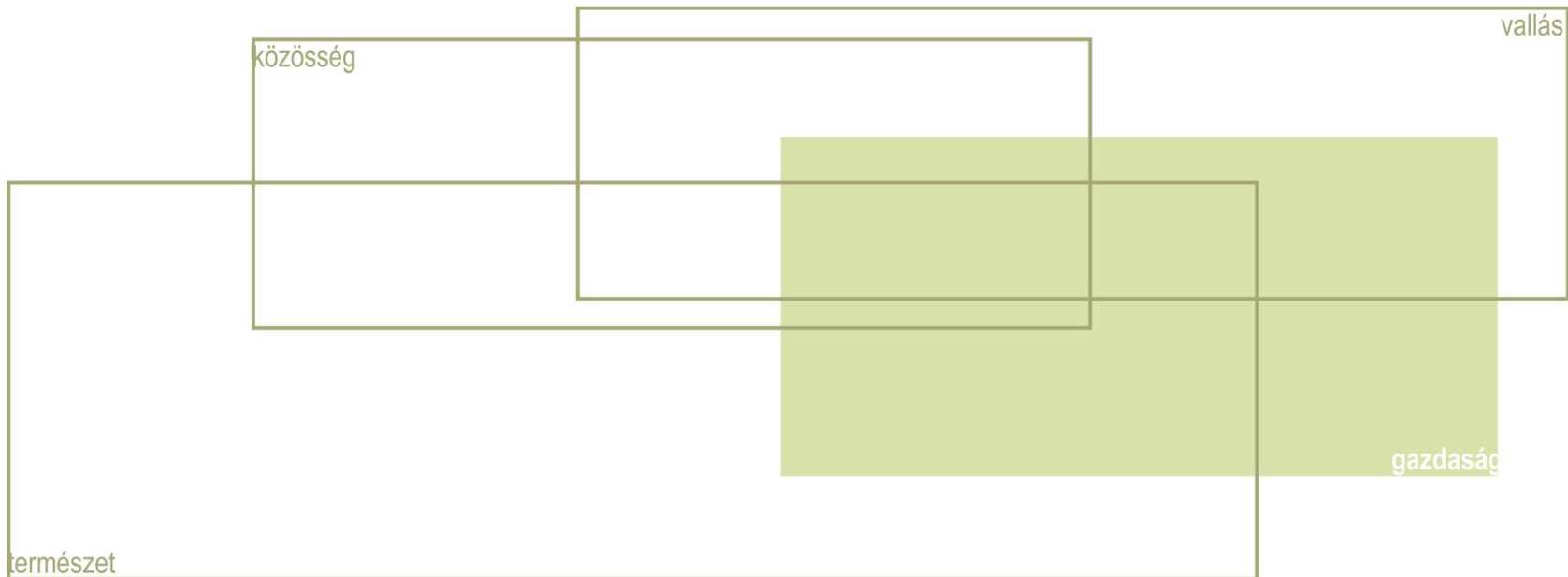
Felelősség az életért

Szerzetesi életritmus

A világból érkező vendégek

A földművelés milyen formában folyjon Tihanyban?

„Ha vannak a monostorban kézművesek, ezek - ha az apát megengedi -, teljes alázatossággal gyakorolják mesterségüket. De ha valamelyik a munkájában való ügyessége miatt gőgös lenne, mert azt hiszi, hasznára van a monostornak, az ilyet tiltsák el mesterségétől, és ne térjen ahhoz vissza, hacsak meg nem alázza magát, és újra parancsot nem kap az apáttól.” Szent Benedek Regulája

A földművelés milyen formában folyjon Tihanyban?

Mintagazdaság

A környező régió mintagazdaságaként a kolostorok évszázadokon át a földművelési kultúra innovatív fejlesztésének és tradicionális megőrzésének központjai voltak.

A földművelés milyen formában folyjon Tihanyban?

Manufaktúra

A mandulatermesztés nagy múltra tekint vissza Californiában, ahol az 1900-as évektől manufakturális módszerekkel dolgozták fel a hatalmas ültetvények termését.

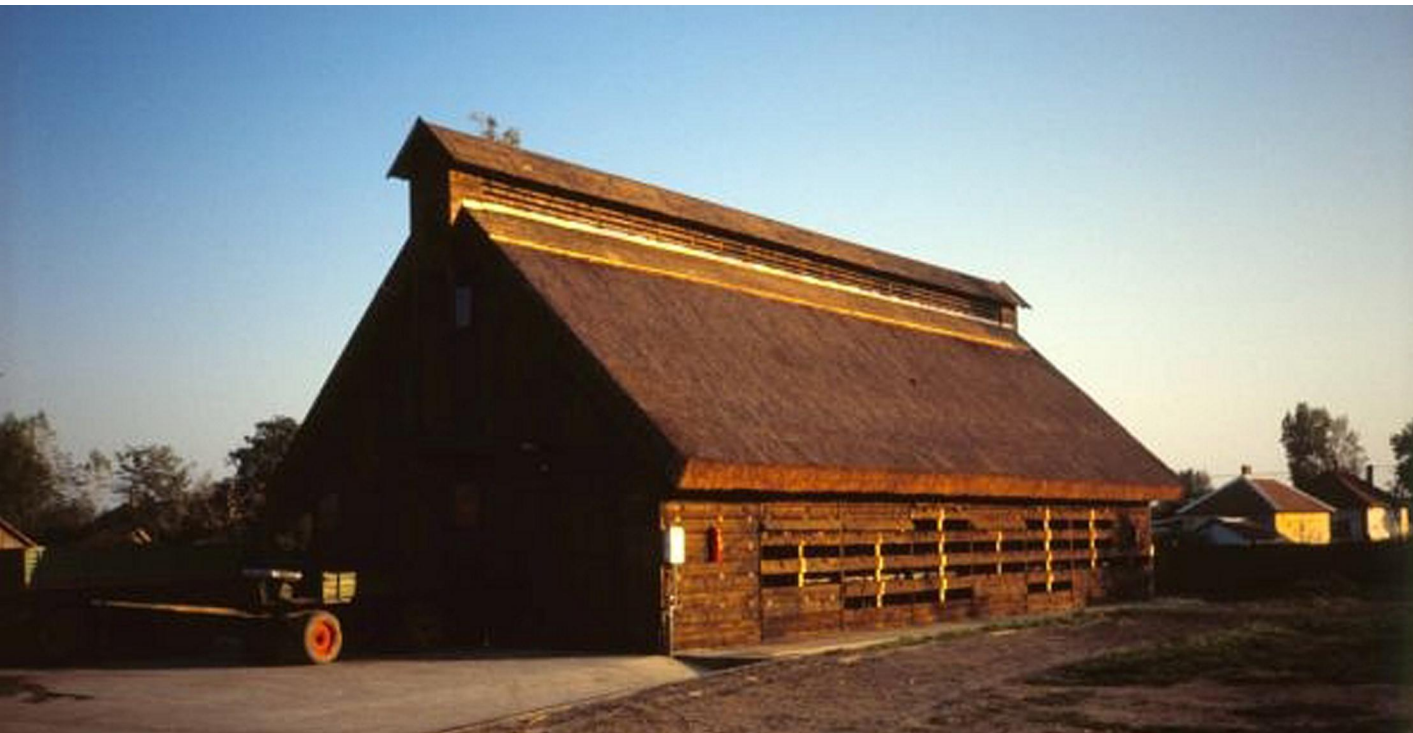

A földművelés milyen formában folyjon Tihanyban?

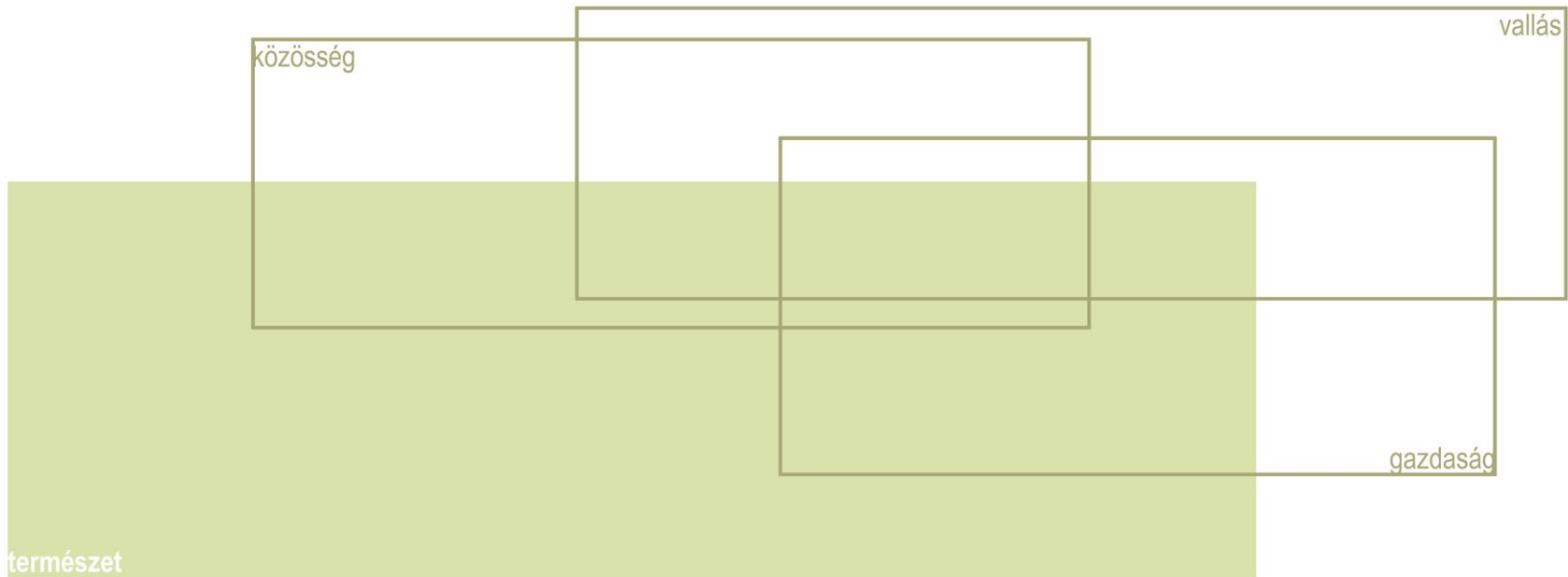
A hagyományos mezőgazdasági technológiák újraértelmezéséért és korszerűsítéséért Magyarországon különösen sokat tett dr. Reischl Gábor építész.

Tradicionális-innovatív

A táj dinamikus egyensúlyába új elemként bekerülő kert és ház mitől válik annak részévé?

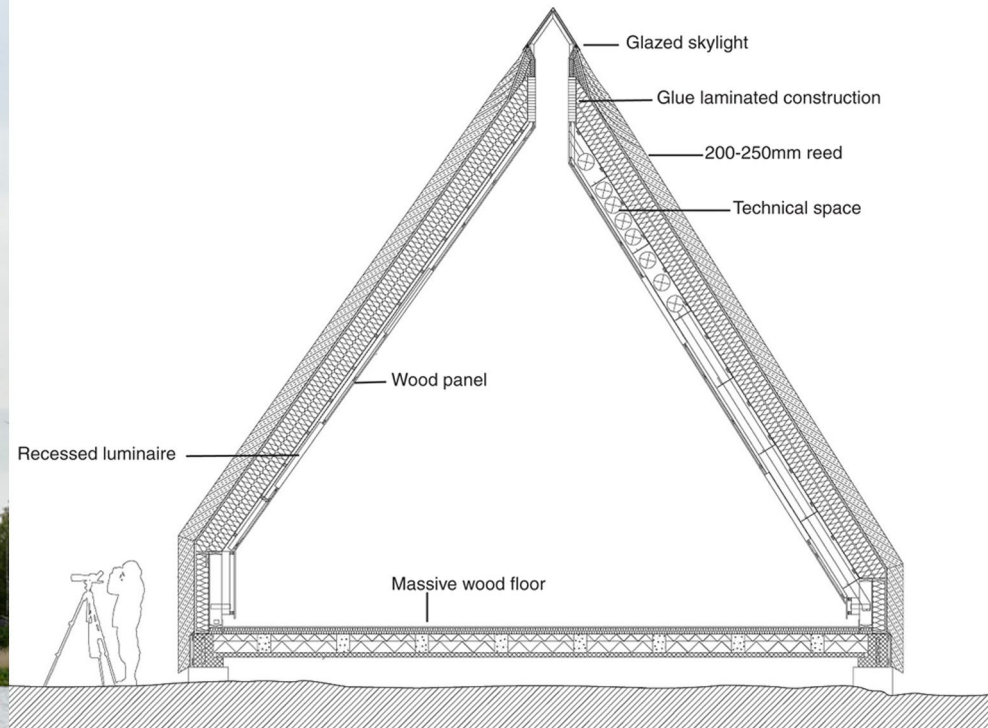
„Azok a testvérek, akik nagyobb távolságban dolgoznak, és így nem tudnak a megfelelő imaóra az imateremben megjelenni, és az apát is úgy ítéli meg, hogy ez a helyzet, azok ott a munkahelyen végezzék az istenszolgálatot, és szent félelemmel hajtsák meg térdüket.” Szent Benedek Regulája

A kert és a ház mitől válik a táj dinamikus egyensúlyának részévé?

Helyi anyag

A takerni látogatóközpont és madárvárta a nádat, mint természetes építőanyagot, a mai technológiai ismeretek szerint alkalmazza. Az eredmény: a tájba és a kora egyaránt illeszkedő épület.

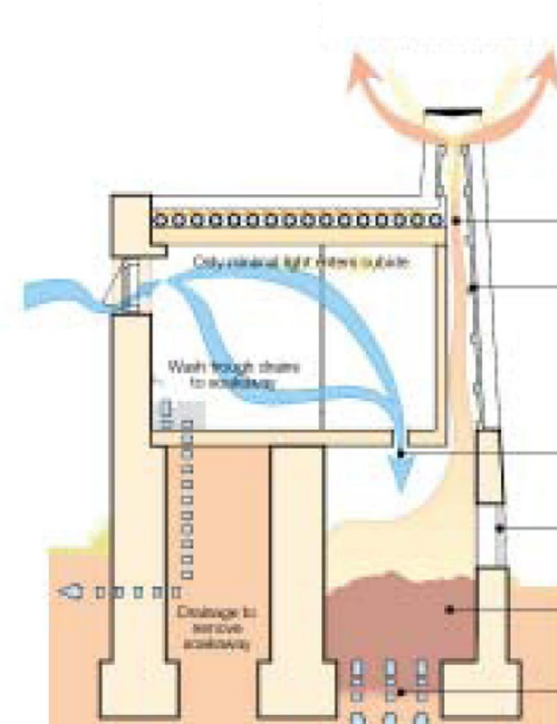

madárvárta, Svédország

A kert és a ház mitől válik a táj dinamikus egyensúlyának részévé?

Új ötlet

A csatornázatlan területen fekvő iskola komposzt wc-jének szellőzését passzív napenergia hasznosításával segíti, így az a legínségesebb körülmények közt is önfenntartó lehet.

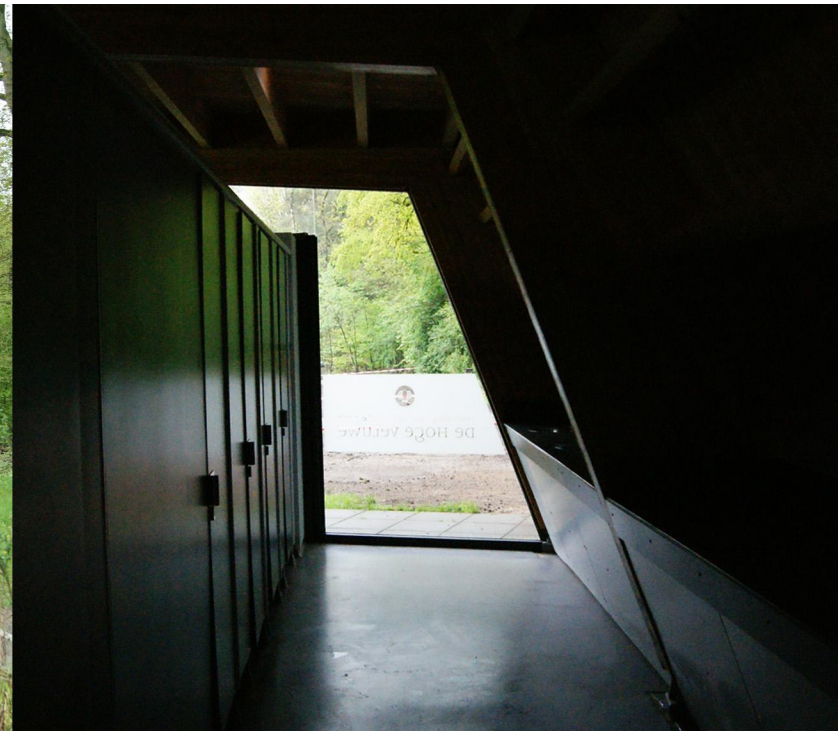

komposzt wc, India

A kert és a ház mitől válik a táj dinamikus egyensúlyának részévé?

Megfigyelés

A De Hoge Veluwe nemzeti park kempingjének kiszolgáló épülete egyszerre nyílik meg maximálisan a tájra és hajlik védő mozdulattal a látogató fölé.

A kert és a ház mitől válik a táj dinamikus egyensúlyának részévé?

Rugalmas

Tisztelettel és érzékenyen alkalmazkodik a természethez Wenche Selmer otthonosságot árasztó tengerparti háza.

A kert és a ház mitől válik a táj dinamikus egyensúlyának részévé?

Archetípus

A természetben való élet ősi vágyát önti a lehető legegyszerűbb formába a finn kertészlak.

kerti tároló, Finnország

A kert és a ház mitől válik a táj dinamikus egyensúlyának részévé?

Körfolyamat

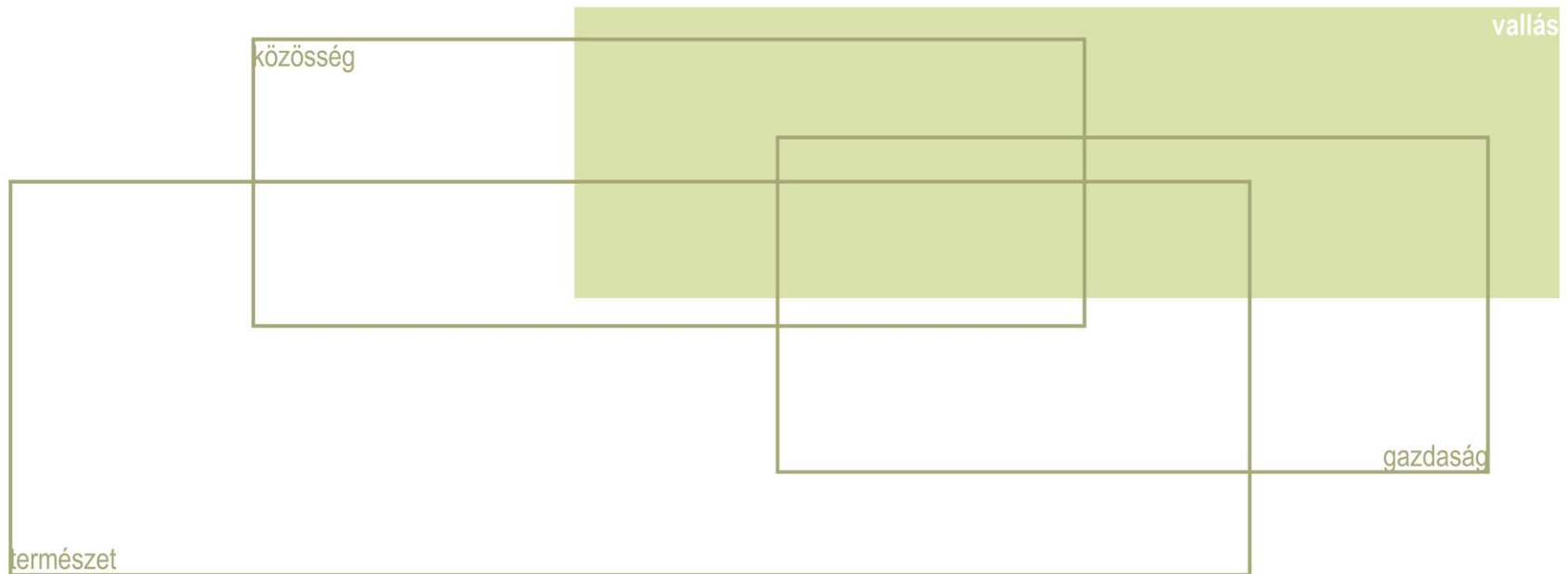
A tihanyi házak nagy része az itt bányászott fekete kőből épült, de ennek elszállítása ma már nem megengedett. A helyben kitermelt kőanyag szinte minden támfalon, gazdasági épületen megjelenik.

Miképpen tud tükröződni a mindenkori bencés idea a kerten?

„A monostort, ha lehetséges, úgy kell építeni, hogy minden szükséges dolog, mint a víz, malom, kert és különféle műhelyek a monostoron belül legyenek, hogy a szerzeteseknek ne kelljen kint csatangolniuk, ami lelküknek éppen nem válik üdvére.” Szent Benedek Regulája

Miképpen tud tükröződni a mindenkori bencés idea a kerten?

Közös hit, közös munka

Az amis közösségekben a pajtaépítés ma is élő hagyomány a 18. század óta. A pajta minden gazda számára szükséges tárolóépület, felépítése azonban meghaladja egy család anyagi és fizikai erejét, ezért közösen építik fel. A résztvevők idővel maguk is visszakapják az ingyenes segítséget.

Miképpen tud tükröződni a mindenkori bencés idea a kerten?

Időszakok

A ferences kolostorba érkező zarándokok számára a templom előtti téren tartanak szabadtéri istentiszteletet a szlovéniai Brezjében. A nagy létszámú gyülekezet csak időszakos igényt jelent, ezért a szentély kinyitható-becsukható, a tér nem igényel lefedést.

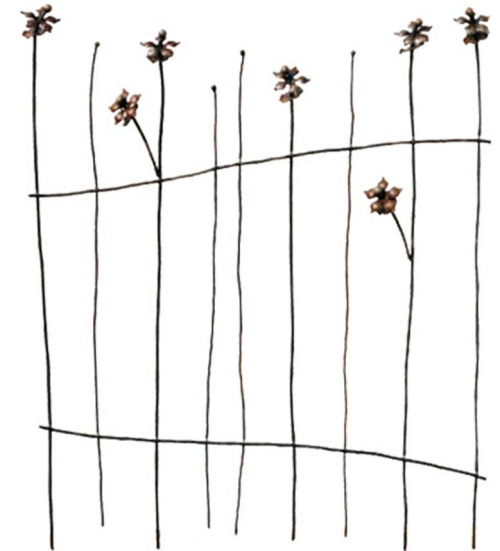

szabadtéri zarándokoltár, Szlovénia

Miképpen tud tükröződni a mindenkori bencés idea a kerten?

Édenkert

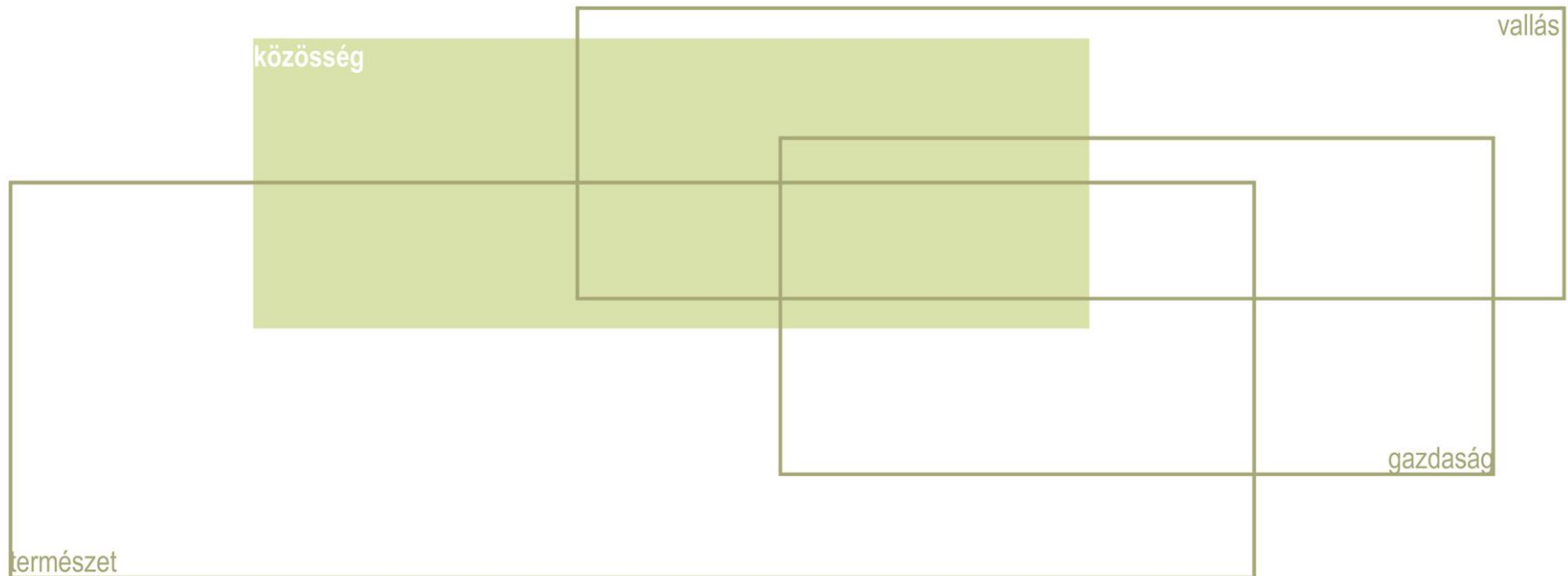
A kerítés művelete hozza létre a kertet a világban, és jelöli ezentúl mibenlétét. A kerítés anyagát a táj adja: kő, fa, fém, sövényfonat vagy élő növény is lehet.

vulkánpark Spanyolország

Hogyan teremthet közösséget a kert az ideérkezők és a helybéli szerzetesek között?

„Minden érkező vendéget úgy fogadjanak, mint magát Krisztust, mert ő maga mondja majd egykor: "Idegen voltam, és befogadtatok engem".”
Szent Benedek Regulája

A világból érkező vendégek

Szellemi háttér, előképek

Hogyan teremthet közösséget a kert a szerzetesek és a vendégek között?

Önkéntesség

Kärsämäki fatemplomának újjáépítésekor a 18. századi kézi építéstechnikát alkalmazták – kortárs, hallgatói tervek szerint. A kápolna több nyáron át épült, önkéntes munkával.

fatemplom, Finnország

Hogyan teremthet közösséget a kert a vendégek és a szerzetesek között?

Pajta

A falutól távol eső tanya pajtájába költözött a fiatal család, hogy itt élve alakítsák majd át a többi házat, a kertet és a földeket. A nyitott fedélszékes pajtaépület összetartozást, biztos bázisjellegét sugározza.

A világból érkező vendégek

Szellemi háttér, előképek

Hogyan teremthet közösséget a kert a vendégek és a szerzetesek között?

Alkotófolyamat

A perbáli gyermekotthon épületegyüttese évről évre egészül ki a használat diktálta újabb finom elemekkel, melyeket hallgatók építenek meg alkotótáborok keretében.

gyermekotthon, Magyarország

Helyszín vizsgálata

Közlekedési vonalak

Terepviszonyok

Rálátás a telekre

Látványok

tervezési terület

vízvédelmi zóna

gyümölcsös
kialakítására
alkalmas déli lejtő

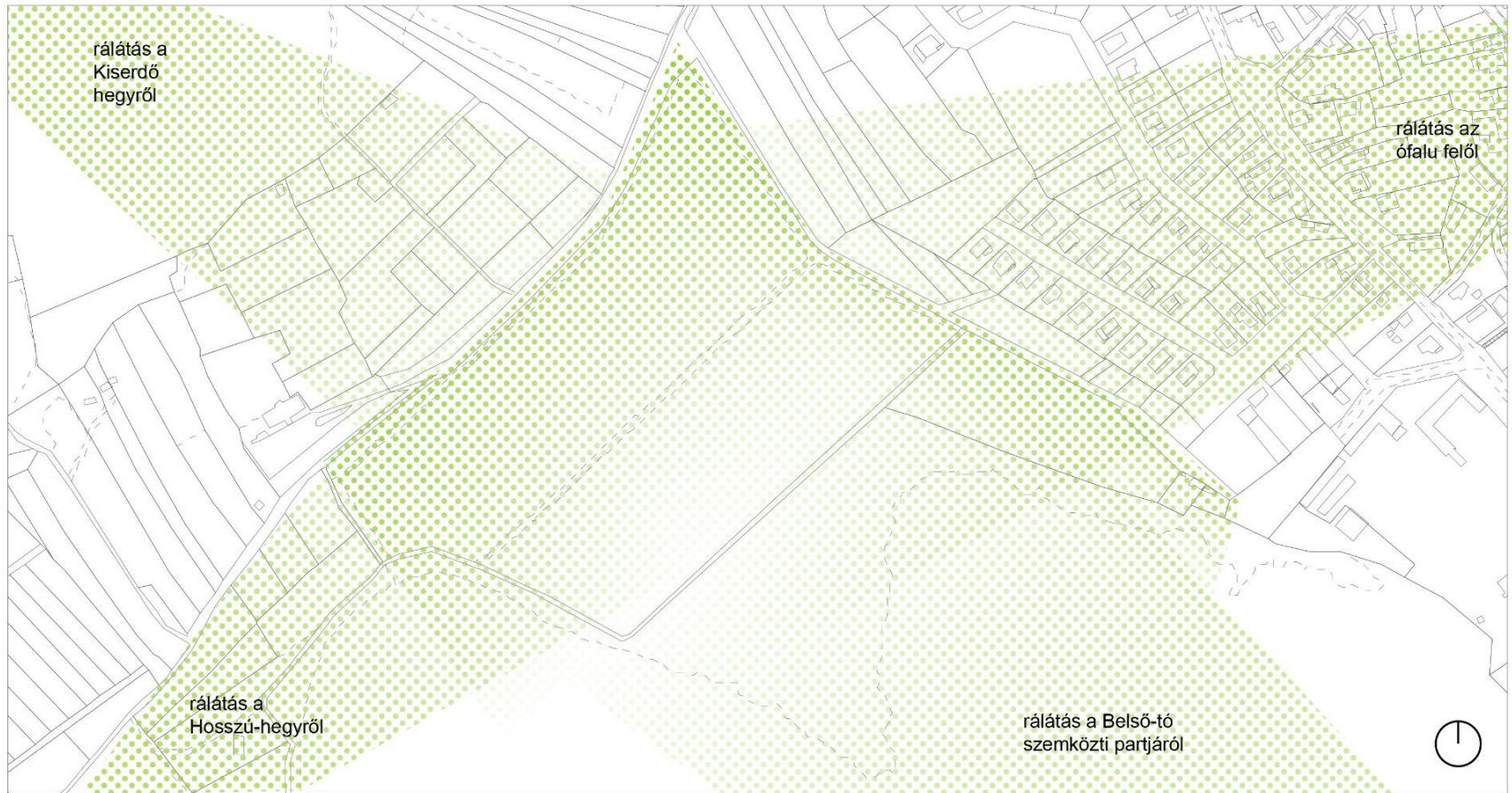
gyógynövénytermesztésre
alkalmas kislejtésű terület

felhagyott szivattyúház

közművezetékek
víz, villany, csatorna

Látványok

A telekről a Hármashegy felé

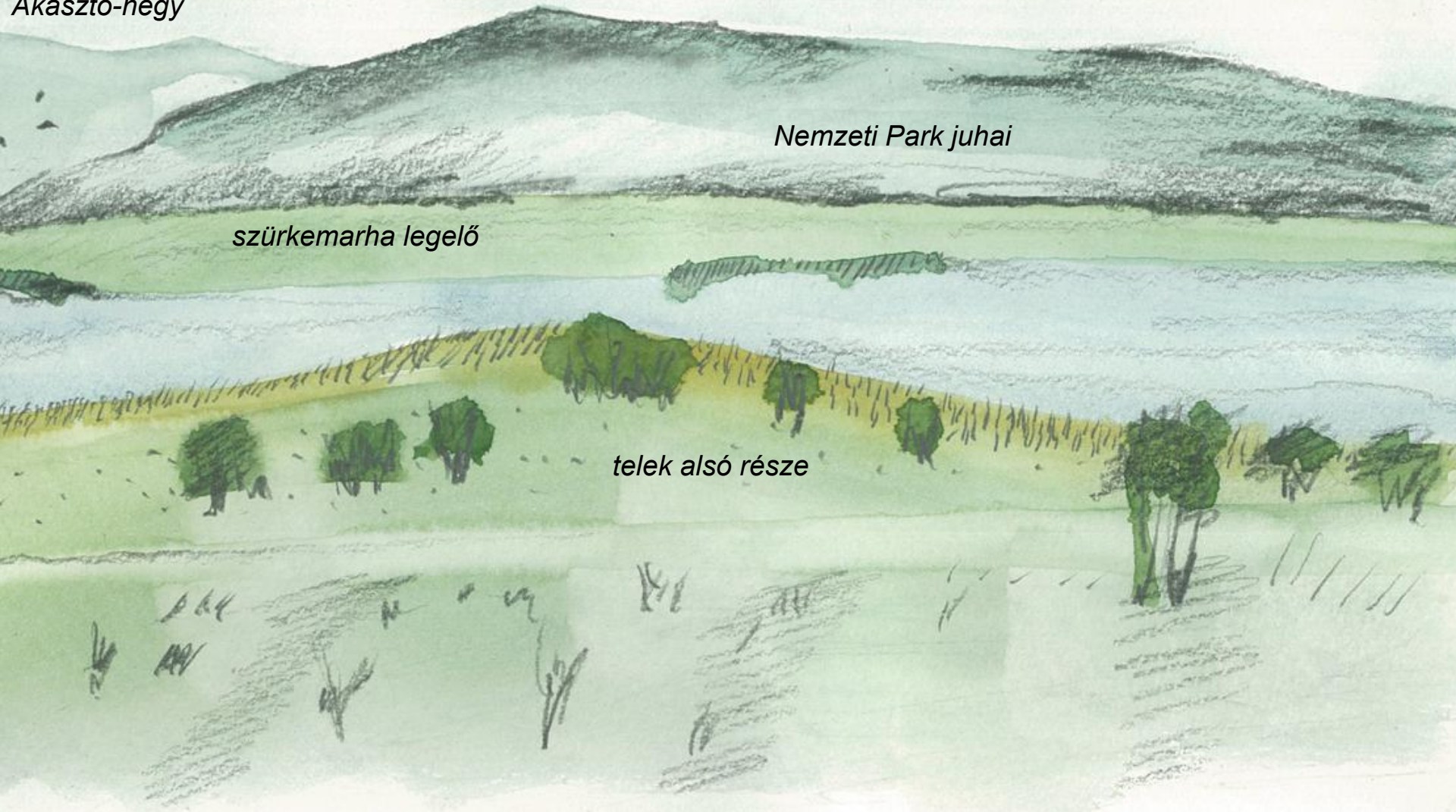
Hármashegy 211m

Akaszto-hegy

Nemzeti Park juhaj

szürkemarha legelő

telek alsó része

Kiserdő-hegy

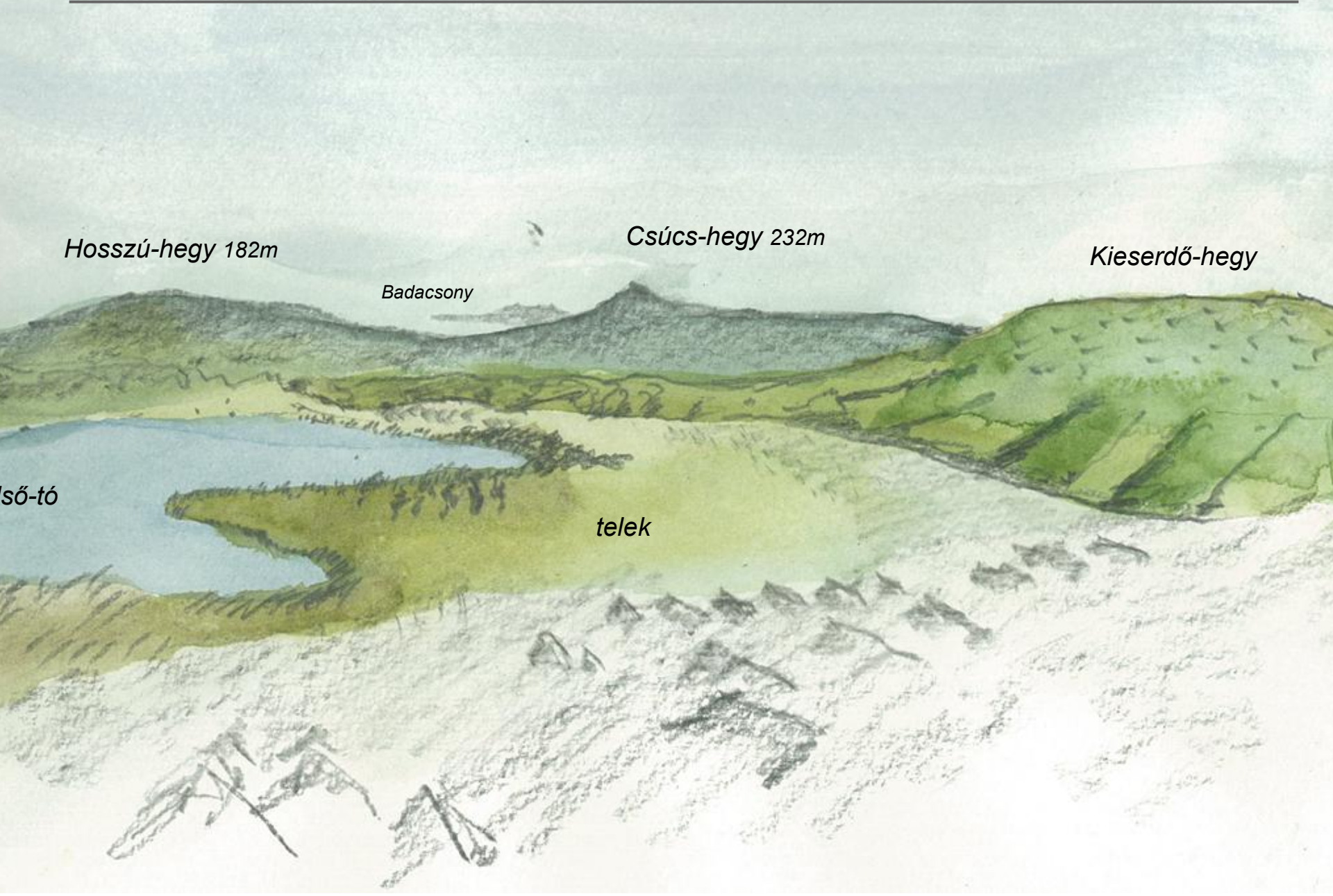
hullámos legelő

füves legelő

Látványok

Az Apátság felől

Hosszú-hegy 182m

Badacsony

Csúcs-hegy 232m

Kieserdő-hegy

só-tó

telek

Programterv

Funkcióigények folyamatos
növekedése

Épületek

Kerti funkciók

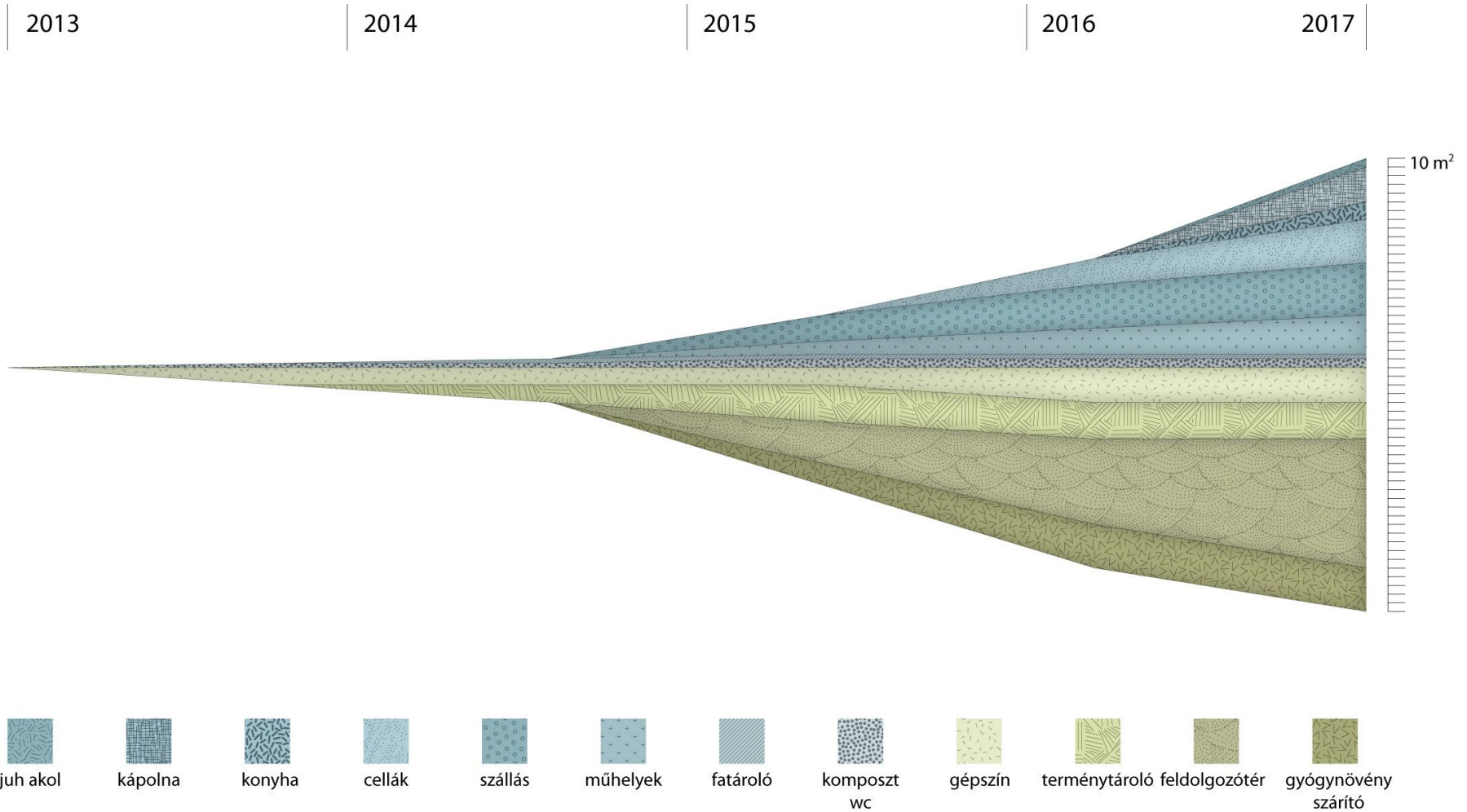
Termesztett növények,
Késztermékek

Funkciók helyigénye

Évkerék

Funkcióigények folyamatos növekedése

Programterv

Épületek (feltételezett kész állapot)

Programterv

feldolgozótér	levendulafeldolgozás, mandulafeldolgozás, lekvár, pálinkafőzés, gyümölcsaszalás, gyógynövények szárítása, feldolgozása, közös étkezőtér, fedett-nyitott tér, pajta jelleg padlástérrel, szeles oldalról védett, tó felé nyitott	150 m²
tárolótér	termények tárolására nyers és feldolgozott formában	40 m²
gyógynövény szárítás	levendula-mandula-gyógynövények, gyümölcsök, késztermékek, száraz, szellőző helyiség(ek) tálcás szárítókban, feldolgozótér padlásterében, fedett, szellőző tér	40 m²
szálláshely	15 – 20 főre, alacsony komfortfokozat – „szénapadlás”	60 m²
komposzt wc	4-5 db, száraz wc fedett, kültéri egység zárt tartályokkal	8 m²
kápolna	menedékház-kápolna-könyvtár, fűthető	40 m²
szerezési szobák	3 cella közös fürdővel és kiskonyhával, kályhás fűtés, villanybojler	55 m²
feldolgozó konyha	gyümölcs mosás, darabolás, előkészítés, lekvárfőzés, lehet fedett-nyitott térben, de jól tisztítható, feldolgozótér része	20 m²
műhelyek	gyertyaöntés, szappankészítés, (méhészet) 3x15, zárt, fűthető tér	45 m²
kertigép tároló	kerti szerszámok és kisgépek, feldolgozógépek tárolása, zárt fűtetlen tér	40 m²
fatároló	tűzifának, fedett-nyitott tér	7 m²
juhakol	6-8 juh	10 m²

összes alapterület: **510 m²**

Kerti funkciók

Programterv

rendezvénytér	feldolgozótéren kívül ideiglenes lefedéssel 200 főre - saját sátor	200 m2
játéktér	füves szabad terület – pl röplabda, tollaslabda, méta, frizbi, stb	12x24 m
kút	fűrt kút locsoláshoz, esetleg egyéb használatra	
tűzrakóhely	kertben padokkal, asztalokkal	
kemence	közel a nyárikonyhához, kenyérsütő búbos kemence aszaláshoz is	
parkoló	stabilizált zúzott kő 20 gépkocsi részére	500 m2
komposztáló	kerti hulladékok feldolgozása	
kerti utak, pihenők	stabilizált zúzott kő burkolat	
palántázó, faiskola	közel a gazdasági épületekhez	140 m2
méhes	kaptárak helye	
veteményes	az apátság részére	140 m2
bogyós gyümölcsök		200 m2
gyógynövényes		400 m2

Mandula	héjas és hámozott mandula, mandulaolaj, mandulaliszt, mandulatej
Levendula	levendulaolaj, szárított levendula, gyógynövényes szappanok, krémek
Gyümölcsfák	szörpök, lekvárok, aszalt gyümölcsök, pálinka
Gyógynövények	teák, teakeverékek, szappanok, krémek, kivonatok, olajok
Fűszernövények	szárított fűszer, fűszeres olajok, ecetek, méz
Bogyós gyümölcsök	lekvárok, szörpök, ecetek, borok méz

